

Mandat for nasjonal koordineringsgruppe for gjennomføring av barnevernsreformen

Barnevernsreformen skal tre i kraft 1.1.2022. Reformen skal gi kommunene et større faglig og økonomisk ansvar for barnevernet. Forslagene ble fremmet i Prop. 73 L (2016-2017) Endringer i barnevernloven (barnevernsreform). Stortinget sluttet seg i juni 2017 til forslagene. Reformen skal bidra til å styrke kommunenes muligheter og insentiver til forebygging og tidlig innsats. Det legges også vekt på at endringene skal bidra til bedre tilpasset hjelp, god rettsikkerhet, mer effektiv ressursbruk og bedret oppgaveløsning.

Reformen innebærer at kommunene får økt finansieringsansvar, ved at de skal betale økte egenandeler for tiltak som tilbys av Bufetat (institusjonsplasser, spesialiserte fosterhjem, akutttiltak og spesialiserte hjelpetiltak). Kommunene får det fulle finansieringsansvaret for fosterhjem, ved at dagens refusjonsordning for utgifter til ordinære fosterhjem opphører. Videre blir kommunenes ansvar for oppfølging av fosterhjem fremhevet. Ansvaret for generell veiledning av fosterhjem overføres fra Bufetat til kommunene.

Barne- ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) har på oppdrag fra Barne- og familiedepartementet (BFD) etablert en nasjonal koordineringsgruppe for gjennomføring av barnevernsreformen, bestående av representanter fra Bufdir, Bufetat, KS og fylkesmennene.

1. Formål

Formålet med koordineringsgruppens arbeid er å legge til rette for en god gjennomføring av barnevernsreformen på lokalt nivå. Samarbeidet skal føre til at det gjennomføres nødvendige aktiviteter og tiltak overfor og i samarbeid med kommunene. Aktiviteter og tiltak som initieres av koordineringsgruppen, skal bidra til å gjøre kommunene godt rustet til å gjennomføre reformen.

Koordineringsgruppen skal bidra til at aktiviteter og tiltak er godt koordinert, gjennom felles planlegging og informasjonsdeling. Koordineringsgruppen skal sørge for tilstrekkelig kontakt med regionalt og kommunalt nivå. Koordineringsgruppen bør se hen til andre større endringsprosesser som vil medføre omstillinger i kommunalt barnevern og som har betydning for gjennomføring av barnevernsreformen, som ny barnevernslov, innføring av kompetansekrav og tiltak for bedre bruk av private aktører i barnevernet.

2. Organisering

Koordineringsgruppens deltakere har følgende roller i arbeidet:

- Bufdir er fagdirektorat for det kommunale barnevernet og etatsstyrer av Barne- ungdoms og familieetaten (Bufetat)
- Bufetat består av fem regioner og har ansvar for det statlige barne- og familievernet
- KS er kommunesektorens organisasjon og utviklingspartner
- Fylkesmennene har som oppgave å iverksette nasjonal politikk i sitt fylke, og er i tillegg tilsynsmyndighet, driver råd og veiledning overfor kommunene og legger til rette for utviklingsprosjekter

Koordineringsgruppen ledes av Bufdir. Bufetat har en representant inn i gruppen for å representere de fem regionene med ansvar for det statlige barne- og familievernet. KS er invitert inn i gruppen sa men med representanter fra to kommuner. Fylkesmennene har en representant i gruppen, som er ansvarlig

for dialog med kontaktpersonene for barnevernsreformen i hvert embete, jf. tildelingsbrevet til fylkesmennene for 2020¹.

Det er etablert en arbeidsgruppe mellom BFD og Bufdir som utgjør sekretariatet for koordineringsgruppen. Koordineringsgruppen møtes ved behov, og minst en gang hvert halvår.

Aktiviteter overfor Bufetat som ikke handler om samhandlingen mellom etaten og kommunene, inngår ikke i koordineringsgruppens arbeid, men følges opp gjennom etatsstyringen.

Koordineringsgruppen starter sitt arbeid med sikte på en forberedelsesfase på om lag to år før reformen trer i kraft. Samarbeidet opprettholdes det første året etter innføringen av reformen, slik at koordineringsgruppen kan håndtere eventuelle problemstillinger som oppstår i denne perioden også.

3. Aktiviteter

Koordineringsgruppens aktiviteter og tiltak skal bidra til at:

- Kommuner og statlige aktører har en felles mål- og problemforståelse og er tilstrekkelig og løpende informert om innholdet i barnevernsreformen
- Kommuner og statlige aktører har god kunnskap om konsekvensene av endringene, og er klar over mulige gevinster og risiko
- Kommuner og statlige aktører kan utarbeide og iverksette de planer og tiltak som en god gjennomføring av reformen tilsier

Arbeidet med å forberede kommunene på gjennomføring av barnevernsreformen organiseres rundt tre typer aktiviteter:

1. Informasjonsformidling

Informasjonsformidling skal på den ene siden bidra til at kommunene har god kjennskap til målene for, innholdet i og konsekvensene av reformen. Videre skal det legges til rette for at relevante erfaringer fra kommunene blir systematisert og videreformidlet. Eksempler på kanaler for informasjonsformidling kan være nasjonale og regionale konferanser/møter og en nettside hvor man til enhver tid kan lese oppdatert informasjon.

2. Forankring

Den enkelte kommune må forholde seg aktivt til konsekvensene av reformen i sin planlegging av økonomi og drift. Eksempler på koordineringsgruppens aktiviteter kan være dialogmøter med politisk, administrativ og barnevernfaglig ledelse i kommuner.² Tema for dialog kan være: Hvilke økonomiske konsekvenser gir reformen for kommunen; hvordan kan kommunen jobbe for å realisere mulighetene ved reformen og for å redusere risiko. God informasjonsformidling (pkt. 1) er en forutsetning for forankringsarbeidet, og dialogmøter kan også være en kanal for informasjonsformidling.

3. Tiltak for å styrke kommunenes forutsetninger for å gjennomføre endringer

¹ O. 3.1.7.2 Fylkesmannen skal gjøre innholdet i barnevernsreformen kjent, og bistå kommunene i forberedelse og gjennomføring av ansvarsendringene som følger av reformen. Fylkesmannen skal ha en kontaktperson for arbeidet med å gjennomføre reformen.

² Aktuelle eksempler på slike aktiviteter er "Barnevernløftet Innlandet", arrangert av KS Hedmark og Oppland og "KS-prosjektet i Trøndelag."

Det er allerede satt i verk en rekke tiltak for å styrke kommunenes forutsetninger for å gjennomføre endringer, bl.a. gjennom regjeringens kompetansesatsing. Det skal gjennomføres risikoanalyser, som kan synliggjøre behov for ytterligere tiltak i form av juridiske, økonomiske og pedagogiske virkemidler. Koordineringsgruppen bør fortløpende vurdere behovet for nye tiltak eller justeringer i eksisterende tiltak, og gi innspill til relevant myndighet om dette.